

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)
T.a.v. de heer dr. E. E.W. Bruins
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Tevens per e-mail: Persoonsgeg...@minocw.nl

Datum	Onderwerp		
22 oktober 2024	NPO begroting 2025		
Uw kenmerk	Ons kenmerk	Contactpersoon	Doorkiesnummer
	985779 / 988920	Persoonsgege...	Persoonsgegeven

Geachte heer Bruins,

De Stichting Nederlandse Publieke Omroep (NPO) heeft op 13 september 2024 haar begroting voor het jaar 2025 (begroting 2025) ingediend. Op grond van artikel 2.148, tweede lid van de Mediawet 2008, zendt het Commissariaat voor de Media (Commissariaat) u hierbij zijn opmerkingen op de begroting 2025.

Algemeen

Het Commissariaat voor de Media stimuleert en bewaakt dat het media-aanbod in Nederland onafhankelijk, toegankelijk, divers en veilig is. Zodat iedereen zich een vrije mening kan vormen. Vanuit deze missie hebben wij de begroting 2025 beoordeeld.

De begroting 2025 is net als vorig jaar opgebouwd uit de ambities uit het Concessiebeleidsplan 2022- 2026 (CBP) en de overkoepelende strategie van de NPO en de publieke media-instellingen (omroepen). Vervolgens formuleert de NPO acties om de ambities en strategie te realiseren en indicatoren ('ijkpunten') om deze te meten, met daarbij gestelde normen om te behalen.

Opmerkingen

Het Commissariaat ziet dat de NPO de verbeterslag van vorig jaar heeft doorgezet in de begroting 2025. Dit keer wijdt de NPO meer woorden aan de analyse die ten grondslag ligt aan de overkoepelende strategie. Daardoor zijn keuzes beter onderbouwd. Ook blijken de vorig jaar toegevoegde ijkpunten en normen een waardevolle toevoeging. De ijkpunten en normen maken over het algemeen inzichtelijk wat de NPO wil bereiken het komend begrotingsjaar. Op veel plekken geeft de NPO bovendien aan welke norm zij vorig jaar realiseerde waardoor beter inzichtelijk wordt in hoeverre de NPO haar doelen realiseert.

Toch blijft het Commissariaat kritisch. Het Commissariaat merkt (evenals in 2023) op dat veel ijkpunten meer 'smart' en ambitieuzer kunnen worden geformuleerd.

Vrijwel alle normen zijn op voorhand immers al ruimschoots gehaald. Dat roept de vraag op hoe de NPO de lat bepaalt. Niet alle ijkpunten hebben bovendien een (meetbare) norm of het resultaat van vorig jaar ontbreekt. Met meer 'smart' en ambitieuzere ijkpunten en normen kan de begroting nog beter dienen als sturingsinstrument voor de publieke mediaopdracht. En zo kan de NPO ook beter verantwoording afleggen over de doelmatigheid van haar bestedingen.

In de bijlage gaan we nader in op bovenstaande en een aantal aanvullende opmerkingen. Wij vertrouwen erop u met de opmerkingen op de begroting 2025 van dienst te zijn geweest.

Hoogachtend,
Commissariaat voor de Media

Persoonsgegevens

drs. Amma Asante
Voorzitter

Bijlage

A. Doel en structuur

1. De begroting van de NPO is een belangrijk document. Hierin werkt de NPO haar plannen voor de invulling van de publieke mediaopdracht uit het CBP en de afspraken uit de prestatieovereenkomst verder uit. De begroting moet aan de markt, overheid en maatschappij duidelijk maken hoe de NPO de publieke mediaopdracht het komend begrotingsjaar in detail uitvoert.
2. In de begroting verwacht het Commissariaat een aantal onderdelen terug te zien. Ten eerste is dat het onderdeel 'analyse van relevante trends en ontwikkelingen'. Ten tweede het onderdeel 'visie op de analyse met doelen en te realiseren acties voor komend jaar'. Ten derde het onderdeel 'gewenste resultaten (doelstellingen) met benodigde (financiële) middelen'. In de begroting 2025 zien wij deze structuur ten dele terugkomen.
3. De structuur wordt duidelijker als de NPO een keuze maakt in het gebruik van terminologie. In de begroting 2025 gaat het over 'ambities', 'doelen', 'plannen', 'focuspunten', 'speerpunten', 'thematische prioriteiten', 'accenten', en 'strategische kaders'. Hoe deze zich allen tot elkaar verhouden is voor de lezer lastig te volgen. Het Commissariaat adviseert de NPO de volgende keer minder van dit soort termen te gebruiken zodat de begroting een duidelijker en begrijpelijker geheel wordt.

B. Onderbouwing en meetbaarheid

4. De begroting 2025 bevat ten opzichte van vorig jaar een uitgebreidere analyse van de trends en ontwikkelingen waarmee de publieke omroep rekening moet houden. Ook bevat de begroting een concretere uitwerking van de overkoepelende strategie van de NPO en de omroepen. In vier focuspunten werkt de NPO nader uit hoe zij relevant, impactvol, zichtbaar, vindbaar en herkenbaar wil blijven voor iedere Nederlander. Door de uitgebreidere analyse en concretere uitwerking van de overkoepelende strategie maakt de NPO in de begroting 2025 duidelijker wat haar plannen zijn voor komend jaar, en hoe zij die wil realiseren.
5. Sinds vorig jaar formuleert de NPO doelstellingen waarmee de voortgang van de realisatie van doelen kan worden gemeten. Deze zogeheten 'ijkpunten' met normen moeten de realisatie van de begroting beter meetbaar maken dan voorheen. Een voorbeeld waar dat goed is gelukt is het schema met aanbodoelstellingen op pagina 26. Hierin laat de NPO zien waar de NPO stond in 2023, wat het doel is in 2025 en wat de NPO wil bereiken in 2026.

6. Op dit punt herhalen we ons advies over de begroting van vorig jaar: de kwaliteit van de meeste ijkpunten kan beter door ze ‘smart’ te formuleren met meer ambitie. Diverse ijkpunten zijn nu:
- geformuleerd als (de reservering van een) middel;
 - óf zo geformuleerd dat realisatie vanzelfsprekend is;
 - óf opgesteld zonder (concrete) normen (terwijl die er vorig jaar wel stonden);
 - óf letterlijk geformuleerd uit de prestatieafspraken (tussen OCW en NPO). Hierover liet het Commissariaat zich al eerder kritisch uit.

Met ijkpunten die smart zijn wordt duidelijker wat de NPO wil bereiken waardoor de kans groter is dat de NPO ze ook daadwerkelijk realiseert. Daarvoor is wel een voorwaarde dat er enige ambitie in de ijkpunten zit. Als realisatie vanzelfsprekend is verliest het ijkpunt zijn functie. De begroting wint daarnaast aan kracht als sturingsinstrument als ook de acties uit de strategie ijkpunten hebben.

C. Inhoud

Thematische prioriteiten

7. De NPO kiest sinds begroting 2024 voor drie thematische prioriteiten. Voor 2025 zijn dat dezelfde drie thematische prioriteiten als vorig jaar: diversiteit (en inclusie), regio en talentontwikkeling. Het Commissariaat is benieuwd waarom de NPO voor juist deze drie kiest ten opzichte van andere onderwerpen. Waarom is de regio (wederom) een van de prioriteiten van de landelijke publieke omroep? De onderbouwing hiervoor leest het Commissariaat niet terug in begroting 2025. Verder valt bij de thematische prioriteiten op dat bij talentontwikkeling vooral wordt teruggeblikt op wat de NPO heeft bereikt. De begroting is juist bedoeld om vooruit te blikken en aan te geven wat de toekomstige plannen zijn.

Journalistieke kwaliteit

8. De publieke omroep heeft een belangrijke rol in het brengen van onafhankelijk nieuws en betrouwbare informatie. In een wereld van grote hoeveelheden media die door iedereen gemaakt kunnen zijn, de opkomst van AI en verspreiding van desinformatie moet de burger kunnen vertrouwen op nieuws en informatie van de publieke omroep. De NPO maakt in de begroting 2025 duidelijker dan in 2024 welke acties zij onderneemt gericht op de journalistiek en voegt een ijkpunt toe. Het Commissariaat is benieuwd wat het vormen van een journalistieke kernredactie precies inhoudt, maar kan dat niet opmaken uit de begroting.

Bereiken van jongeren

9. Het Commissariaat is blij te constateren dat het bereiken van jongeren een prominentere plek heeft gekregen in de begroting 2025 en plannen ten opzichte van vorig jaar. Een van de vier focuspunten dit jaar is het ‘behoud van focus op het bereiken van jongeren’. Het Commissariaat heeft echter vraagtekens bij het

gebruiken van de leeftijdsgroep 13-49 jaar als jongeren (met een focus op het jongere deel ervan, 13-34 jaar). In mediaonderzoek is het gangbaar de leeftijdsgroep 13-34 jaar te benoemen als jongeren. De leeftijdsgroep 35-49 jaar is een groep dat een ander (want traditioneler) mediagebruik laat zien dan de jongere groep. Wanneer de NPO jongeren breed definieert kan dat een vertekend beeld geven in hoeverre de NPO jongeren beter weet te bereiken.

Nieuw aanbodkanaal

10. De NPO doet in de begroting 2025 een pro forma-aanvraag bij de minister voor het aanbodkanaal NPO BLEND, dat vorig jaar als pilot startte. Deze radiozender richt zich met name op cultureel diverse veertigers. De begroting is het startpunt van de formele goedkeuringsprocedure van een nieuw aanbodkanaal.

Op grond van artikel 2.21, derde en vierde lid, van de Mediawet, dienen nieuwe aanbodkanalen te worden goedgekeurd door de minister. Deze goedkeuring is onder andere nodig om de markt inzicht te geven in de omvang van de taken van de publieke omroep en te voorkomen dat zij meer marktverstoring is dan nodig is voor de uitvoering van de publieke mediaopdracht. De minister wint hierbij onder andere advies in van het Commissariaat.

De pilotfase van NPO BLEND komt met de pro-forma aanvraag ten einde en het is aan de NPO om binnen afzienbare tijd de aanvraag compleet te maken. Zodra de aanvraag compleet is zal het Commissariaat hierover de minister adviseren.

Integraal programmeren 2.0.

11. In de begroting 2025 licht de NPO een wijziging toe op het genrebeleid: integraal programmeren 2.0. Voor vier genres (fictie, documentaires, journalistiek en jeugd (NPO ZAPP)) blijft het integraal programmeren zoals het was. Zes andere genres, zoals cultuur en sport, worden vanaf nu gecoördineerd vanaf de platformen. Het Commissariaat vraagt zich af wat dit betekent. Wat betekent het als contentteams samen werken aan integrale intekening van omroepen en een optimale programmering? Aangezien integraal programmeren 2.0 een belangrijke aanscherping is van het genrebeleid hecht het Commissariaat waarde aan een heldere omschrijving hiervan in de begroting.

D. Budgetaanvraag

Algemeen

12. De budgetaanvraag voor 2025 bedraagt € 983,1 miljoen (2024: € 966,0 miljoen). De totale begrote beschikbare middelen bedragen € 1.109,1 miljoen (2023: € 1.108,1 miljoen), bestaande uit:
 - OCW-bijdragen € 979,6 miljoen (2024: € 946,9 miljoen);
 - Mutatie budget vorig jaar € 4,1 miljoen (2024: € 26,1 miljoen);
 - Omroepbrede middelen, totaal € 87,2 miljoen (2024: € 79,5 miljoen);
 - Inzet van eigen bijdragen omroepen en bijdragen derden van € 34,7 miljoen (2024: € 36,5 miljoen);
 - Inzet AMr € 3,5 miljoen (2024: 19,2 miljoen).

13. Conform voorgaande jaren vraagt de NPO tevens budget aan voor de Stichting Omroep Muziek (SOM), de aanvraag voor 2025 bedraagt €23,3 miljoen. De toelichting op de budgetaanvraag voor de SOM wordt separaat aan uw departement verstuurd door de SOM.
14. Het Commissariaat merkt op dat de NPO conform de wet een meerjarenbegroting heeft opgesteld. Deze meerjarenbegroting splitst echter enkel de (geïndexeerde) beschikbare middelen en verwachte kosten uit op hoofdlijnen. Hierdoor is het voor het Commissariaat niet mogelijk om door middel van de meerjarenbegroting te beoordelen welk toekomstig effect de strategie heeft op de begrotingen 2026 en verder en wat de keuzes in extra uitgaven zijn die nodig zijn voor het realiseren van de strategie.
15. Bovendien heeft de NPO de taakstelling om vanaf 2027 structureel € 100 miljoen te bezuinigen. Zonder de begrote extra € 100 miljoen aan besparingen komt het begrotingsverlies voor de periode 2025 t/m 2029 uit op € 111 miljoen. Voor het begrotingsverlies zal de NPO per saldo besparingen (of andere maatregelen) moeten doorvoeren. Het Commissariaat merkt op dat nu niet duidelijk wordt in begroting 2025 welke maatregelen de NPO voornemens is te nemen. Het Commissariaat zal in aparte gesprekken geïnformeerd willen worden hoe de NPO, samen met de omroepen, de taakstelling tot bezuinigingen wil realiseren.

Organisatiekosten omroepen

16. Het Commissariaat constateert dat de NPO de organisatiekosten verdeelt conform de bindende regeling, zoals opgesteld eind 2021. De enige afwijking is dat de EO boven op de vastgestelde percentages een extra € 0,6 miljoen ontvangt voor het mislopen van schaalvoordelen als enige niet-samenwerkende omroep. Dit is in lijn met eerdere jaren.